

M. Lukšys

K A I M Y N A I

Petras Bukaitis, eilinis kolūkietis, anksti pakirdės, stovėjo savo kieme, traukė pirmą rytmetinį dūmą ir žvilgčiojo į kaimyno Jurgio Kryklės, brigadininko, trypbą, galvodamas: "Dar miega... Šiandien gi-pirmaoji balandžio! Ši kartą iš jo visi pasijuoksime... Sugalvosiu... Tai bus juoko, kai apgausiu!.. Kai nueisime į susirinkimą, -ir papasakosiu!..

Petras Bukaitis ir Jurgis Kryklė-geri draugai: kartu pabalyje varles mušinėjo, kartu pradinę lankę, kartu vakaruškomis pradėjo domėtis, kartu, atvirai pašikalbėjė, ir į kolūkį įsirašė. Ir dabar, jau vyrai suaugę, senokai sukūrė šeimas, savų rūpescių pakankamai turėdami, kad ir nesustare, žiūrėk, pataiko kartu pas kaimyną užsukti (jeigu tiktais jaučia ten alų košiant), kartu į susirihkimą atlinguoja, kartu į miestą traukia. Tik kažkaip atsitinka (tatai Bukaitis jau seniai pastebėjo), kad Kryklė-visur vis lyg pirmesnis pasidaro: eina pas kaimyną-Kryklė pirmutinis peržengia slenkstį, eina į miestą-Kryklė priekyje, o Bukaitis, pora žingsnių atsilikęs, kinkuoja; Kryklė-brigadininkas, o Bukaitis-eilinis kolūkietis... Tiesa, Bukaitis dėl to nepyksta, nesijaudina (jis ne toks žmogus, kad su kaimynu blogais žodžiais mėtytusi), bet vis dėlto kažkoks neaiškus jausmas- ne tai pavydas, ne tai pažeminimas-paliečia širdį, ir negeros mintys pradera dūzginti galvą: "Jis įsivaizdina, -galvoja Bukaitis apie Kryklę, -pučiasi, gudresniu nešasi... Prie žmonių sarmatą padaromas tas jo liežuvis: ilgas, lankstus ir pliaukši kaip botagas... Galėtų kaip geras kaimynas mane ir aplenkti... Bet kur tau! Grybštels vieną, grybštels kitą-nepraeina ir pro Bukaitį!.."

Labiausiai Bukaitis susiraukia tada, kai Kryklė prisimena jaunas dienas ir pradera vapalioti, kaip jis Petrą, t.y. Bukaitį, šokti mokes... Galėtų, atrodo, nepasakoti. Kas buvo, tai buvo. Bet Kryklė jau toks žmogus-daug žino, daug kalba, na (ir kas blogiausia) ir kai susuks žodij-visas susirinkimas mirsta iš juoko. Atsikirsti ir nemégink: Kryklei žodžių nepritruks: antrą kartą kai grybšteliai, tai susigaužia ir smarkiausiai kaimo vyrai. Juokas - kartais baisesnis ir už pagali. Geriausia - kartu su visais kvatotis: jeigu mato, kad nepyksti, tai ir Kryklei nedomu-puola prie tokio, kuris, išgirdės savo vardą, šoksta kaip arklys, vapsvų užpultas. Na, tada, vyreli, jau bék, nors ant stalo dar pilnas ąsotėlis putoja! Nesigailėki. Nors po stalui liški... Atrodo, jau tiek metu praejo-galėtų tokias pasakas pamiršti, bet ne: girdi, buvo taip ir taip, tas ir tas, ten ir ten-ir pradera! Iš kito pasijuokti labai smagu-ir Bukaitis kvatojas, net jo nugara dreba; bet kai ji užkliudo, tai tik rausta, mažos akutės mirksi, ir dairosi, dairosi, kol susigriebia pats šypsotis... Taip geriausia. Juk iš tikrųjų-ko gi pykti? Argi ne taip buvo?

Buvo. Ir pačiam Bukaičiui iš savęs psijuokti neskaudu:"Jeigu taip dabar,- raminasi Bukaitis,-aš būčiau gudresnis!..O tada?"...

Tada-tai buvo prieš keturiasdešimt metų-kažkaip atsitiko, kad Kryklė pirmasis pradėjo vakaruškose šokti: žiūrėk, Kryklė nusilenkė marginai(dar kartais ir gerokai vyresniai už jį), ta nė pusės žodžio,-ir sukas kaip didelis.O Bukaitis-trepsi pagal duris, spokso į draugą seile fydamas ir degte dega pavydu:kad jis šitaip mokėtų šokti! Atrodo, jau moka,-juk jis ne kartą , nuėjės į klojimą, strapaliojo, kol devintas prakaitas pakito kojas,o čia,tik išeina su mergiote,ta prunkšt,prunkšt ir sprunka palikusi jį vieną viduryje aslos.Kokia sarmata!

Pasiprašė kartą Kryklę pamokyti šokti.

- Koks čia mokslas!-šnirpšteliėjės nosimi,didžiaivosi Krykliukas.-Reikia mokėti mergą apkabinti...Ir viskas!..

- Ar tatai svarbu?-kraipė galvą Bukaitukas.

- Aišku,svarbu.

- Apkabinti tai aš , rodos,moku,-guodėsi draugas,-bet ^a bet tos kojos pinasi ir pinasi...

- Tai merga netikusi,-rimtai dėstė šokėjas, - o ne tu.Juk tavo kojos miklios...staiga susigriebė.-O gal reikėtų ir jas dar pamiklinti...Kaip aš dariau...

- Pasakyk.

Krykliukas nusivedė draugą į giraitę ir tarp dviejų medžių ištempė(gana aukštai)virvutę.

- Va,taip,-rodydamas ranka,kaip reikia šokinėti,mokė Krykliukas.-Tau bus nesunku...Tik strikt pastrikt,strikt pastrikt-ligi šimto varyk.Jei lig šimto netesési-visas mokslas perniek.

Bukaitukas stengési,o Krykliukas,slapta juokdamasis iš savo draugo,vis kalbėjo:

-Mikliau,mikliau...Kojos kaip kumeliuko pirmadienio!..

Vyre,išeini šokti,tai kaip jų véjas sukis!..Rodos,aš jau ir gerai moku,-didžiaivosi jis,-o kartais visaip pasitaiko...Tik nepataikykl apkabinti,merga ir šiaušiasi!..

Bukaitukas labai susirūpino draugo pamokymu: ar šiaip sučiupęs laisvesnę valandėlę,ar laukuose,kai karvės suguldavusios,strikt ir strikt per virvutę.Daug suhobiai buvo patikrinti,ar šokėjų mokės apkabinti:dėlto,sekiodamas paskui galvijus,tirliavo polkas ir valsus ir,botkoti nūsitvėrės,strapaliojo vaizduodamasis,kad su geriausia kaimo šokėja besisukaš...Tik blogiausia(o Krykliukas sakė,kad be šito nieko gero nebūsią),kad negališ išitikinti,ar teisingi Krykliuko žodžiai:""Kai išvesi šokti,-mokė Krykliukas,-tai tik žiūrėk,kad padarytum,kaip vyrai daro:spausk šokėją ir vis,kiek tik gali,žnybk į šoną,žnybk,kad pajustų!..Ta suksis kaip vėjas,-ir tu skrisi kaip pūkas!.."

Ir įsitikinės, kad jis jau pakankamai gerai pasiruošęs, išėjo kartu šokti. Tai buvo pirmas ir paskutinis Bukaituko šokis gyvenime! Pakvietęs geriausią šokėją valsui, jis sutriko, nes šokti nesisekė, nors jautė, kad mergina ji neštė neša, -jis kartais kojomis žemės nesiekė: kai tik žemę pasiekia, taip ir mindo šokėjos batukus! Pagalvojės, kad merga nemokanti šokti, jis atsiminė Krykliuko patarimą: nors nedrąsiai, bet vieną, antrą kartą pamégino žnibtelti. Kas per burtai-kojos sukliuvo ir vos vos susigriebė nepargriuvės! "Reikia stipriau-ryžosi berniokas, -tegu pajunta vyrišką ranką!..."

Visa taip staigiai įvyko, kad Bukaitis nė vieno takto nespėjo trepteleči ir pasijuto beguliš vidury kambario: mergina, nesupratusi šokėjo gerų norų, taip bernioką stuktelėjo vyriškai, kad tas net aikštelėjo.

Išnirės pro duris, Bukaitis pasislėpė krūmuose. Išgirdės, kad Krykliukas kieme šūkauja, -vadinasi, jo ieško, -gerą valandą tylėjo neatsi/liepdamas.

- Iš karto nenorėk, -guodė Krykliukas Bukaiti, vis dar krūmuose besislepiantį. - Matyt, nemokėjai... Čia tau ne per virvutę šokinėti... Po metų, po kitų...

Praėjo ir metai, ir keliolika metų. Bukaitis su mielu noru užmirštę, kaip jis šokės su Turklyte, su gražiausia kaimo mergina. Bet tatai Kryklė nepamiršta. Ar prie alaus, ar susirkime, kai tik reikia gyvesnės kalbos, jis tuo, žodis po žodžio, tada ir tada, taip ir taip mokės Bukaiti šokti, -iš tai pasakai néra galo... Girdi, labai norėjės išmokyti, bet nepasisekė: Bukaitis daugiau nebeméginės šokti, -taip ir likęs stuobriu bakanuškose: kai kiti šoka, jis, nuokampiau sėdėdamas, papsi pyrkutę ir galvoja: "Reikia mokèti... Čia tau ne griovius kasti!..

Ta istorija jau buvo žinoma visam kaimui, per tiek metų ir nu-bluko, bet Bukaičio širdyje vis tebegulėjo kažoks kartėlio lašas, kuris sunkėsi į kraują ir paslapčia maitino minti, kad kiekviena proga būtum papsukrus ir sumestum koki pokštą-tai kas, kad ir dabar Kryklė brigadi-ninkas, -ir iš jo pasijuokti galima! Jau ne kartą ir mègino atsigriebti, bet vis kažkaip neišeina: ar tinkamo žodžio neparenka, ar nelaiku pradeda -klausantieji iš Kryklio nesijuokia.

Būdami kaimynai, abudu buvo ir neatskiriami medžiotojai. Daug išbraidžiojo pusnynų, daug išlandžiojo krūmų. Tieki vienas, tiek ir antras, išgirdės (nors ir pačiam vidurnakty), kad galulaukėje ant kupstelio kiškis tupi, nė žodžio netaręs, stvertų medžioklinę ir léktų iš namų.

Pravėrės duris, Bukaitis rado Kryklę besiprausiantį. Jis, nė labas netaręs, apsimetė atskubėjės ir dusdamas aiškino:

- Prie krūmelio, šalia beržo, -kurapkos, .. Visas pulkas... Gal dvidešimt...

- Nu? - nustebė kaimynas, braukdamas nuo akių vandenį. - Dar nenu-skrido?..

- Ne,-džiaugėsi Bukaitis,pamatęs,kaip susirūpino Kryklė kurapkomis.

- Aš tuoj,-skubéjo Kryklė,audamasis batą.-Tik tu nubék į klojimą... atnešk šautuvą...Netoli durų...Po kairei...

Bukaitis , džiaugdamasis pasisekusiu pokštu,nuplumpsėjo į klojimą. Puolė po kairei-jokio šautuvo nematyti.Šoko versti per žiemą susigulė-jusius šiaudus-ir ten jokio šautuvėlio.Dar žvilgtelėjo po dešinei ir sušilęs,dusdamas,atskubéjo į trobą.

- Kurgi nukišai?!-pyko Bukaitis.-Šautuvas po ranka turi būti!..Visur išgriozdžiau-ir va!

Bukaitis išskétė rankas.

- Ir nėradai?

- Ne!

-Juk šiandien pirmoji balandžio,-statydamas ant stalo ąsotelių putojančio alaus,šypsodamasis tarė Kryklė.-O kur kurapkos?

Bukaitis valandėlę stovėjo kaip į sieną atsimušės.

- Nuskrido,-mostelėjo nepatenkintas kaimynas ir atsiduso:nepasi-sekė ir ši kartą.